Nr 1 2017 Årgång 24. Utgiven av Västergötlands spelmansförbund.

Västgöta spelmannen

Innehåll

Folkmusikfest i Lidköping
VSFs Årsmöte
Eriksson grunnar...
Folkmusikalisk helkväll i Ulricehamn
Majstämman
Jenny Franke - om dans
Dans och spel i Lygnared
Insändare
Referat från flera spel- och dansträffar
Malungs Folkhögskola
Med fokus på örat

Västgöta spelmannen

Nr 1 - 2017 Årgång 24.
Utgiven av Västergötlands Spelmansförbund

Utkommer med 4 nummer per år planerade till veckorna 6, 14, 22, och 41. Material till tidningen sänds, om ej annat anges, till Tidningens adress **senast 5 veckor före utgivningsdatum. Presstopp för Nr 2 2017 är den 1 mars.**

Annonser införs i mån av utrymme efter diskussion med redaktionen. **Annonspriser:** Helsida – 1200 kr; Halvsida – 600 kr; 2 sp x 100 mm – 400 kr; 1 sp x 100 mm 200 kr. Medlemmar annonserar gratis.

Tidningens postadress är redaktörens. Artiklar, foton mm sänds via E-post endast till: vsf.redaktion@outlook.com

Redaktionskommittén består av:

Michael Eriksson **Redaktör**.
Tövevägen 2, 523 99 Hökerum.
Tel. 073-826 77 21. kalaspaff@icloud.com

Anders Brissman, **även förbundets kassör**, Tibro
Tel. 072-528 91 28. anders.brissman@telia.com

Ann-Katrin "Olga" Hellner, Lerdala.
Tel. 0708-74 44 14. olga.hellner@gmail.com

Susanne Lind, Lerdala.
Tel. 073-052 13 14. susanne@fiolind.se

Billy Lätt, Bö, Norge. Tel. 004790171251.
billy.latt@t-fk.no

Lars Persgren, Vårgårda.
Tel. 070-493 12 36. persgren55@gmail.com

Kristin Svensson, Göteborg.
Tel. 070-342 86 25. kristin@fornfela.se

Grafisk form: Ola Wirtberg, Lerdala.
Tel: 0708-55 88 23. ola.wirtberg@telia.com

Ansvarig utgivare för Västgötaspelmannen, och Ordförande för förbundet: Per Oldberg, Borås. Tel. 070-273 83 63. per.oldberg@gmail.com

Förbundets sekreterare och postmottagare: c/o Anita Widell, Sandgärdesgatan 32, 502 34 Borås. Tel. 033-240 280. anita.widell@bornet.net

Kassör: Anders Brissman
Tel: 072-52 89 128. anders.brissman@telia.com

Ledamot & Webbansvarig: Fredrik Persson
Tel: 073-342 69 74. webmaster@vsf.nu

Ledamot: Johan Thorstensson
Tel 070-658 77 71. ledamot@vsf.nu

Ersättare: Anna Dahlgren
Tel: 070-551 16 25. annadahlgren_@hotmail.com
och Anna Maria Lönning von Wolcker
Tel: 076-830 00 81. annamarialvw@hotmail.com

Försäkringsansvarig: Britt Josefsson
Tel 070 – 268 73 55. bij@telia.com

Förbundets hemsida: http://www.vsf.nu

Besök även vår Facebooksida!

Medlemsavgift för år 2017: 300:-/person. Medlem under 18 år 125:-. Enbart prenumeration 100:-/år. Bankgiro: 5949-4591.

Tidningen är tryckt på miljövänligt papper vid Handelstryck, Borås.

För att du ska få tidningen till rätt adress, meddela eventuell adressändring till förbundets kassör Anders Brissman Tel. 072-528 91 28. anders.brissman@telia.com

Grått nytt hår… och god fotsvettning!

Sitter här i kakelugnsvärmen, medan stormvarningarna duggar snorkallt på rutan, och gör de sista korrekturjusteringarna av Västgötaspelmannen Nr 1 2017. Jag känner mej faktiskt lite stolt, och glad när jag läser, och tänker… Två tuffa år bakom oss i redaktion. Och vilken fantastisk vår vi har framför oss! Förbundet har en tämligen stabil medlemskår på sisådär 550 medlemmar, som i detta nummer av Västgötaspelmannen med stora förväntningar kan ta del av bl a programmet för det 69-onde årets Årsmötesfestligheter. Johan Malmström, "mannen med det stora röda fodralet", som med snabb och fast hand tog tag i stafettpinnen efter förra årets årsmöte, inbjuder nu till ett lika häftigt "stadsjam" i Lidköping 24:e-25:e februari som ni bara inte får missa. Läs om det på sidan 3!

Inte nog med det! Anna Mogren i Ulricehamn fick blodad tand och kan inte låta bli att även i år bjuda in till "sin" uppföljare, med en Folkmusikalisk helkväll 10:e mars, i samma anda som i fjol. Läs mer om det på sidan 5! Två underbara tillställningar som sprider vår passion till en bredare publik!

Som om inte detta vore nog… så föregås dessa båda tillställningar av de årliga "Varakurserna" den 10-12 februari. Nästan svårt att hinna med allt. Detta är några av de arrangemang som bjuds under våren.

Ni får läsa en rapport från folkhögskolevärlden, referat från lite olika evenemang som varit under vintern, ett porträtt av en folkdansande koreograf, uppföljning kring danstemat, lite om hur man gör en tidning och några raggningar till redaktionen och styrelsen, några viktiga "inputs för att spara på hörseln" samt ett fett kalendarium.

För två år sedan var det kris och risk
för nedläggning av tidningen Västgötaspelmannan. Styrelsen hade helt enkelt inte tiden eller orken att lägga kraft på att skriva eller få in material. När jag läste om detta var jag själv mitt inne i en lång sjukskrivningsperiod p g a att jag "gått in i väggen". Som sedan länge "tidningsintresserad" kunde jag inte låta bli att vilja, även om jag försökte tala förnuftigt till mej själv och säga "-gör det inte för sjutton, tänk på att du är i väggen!!!" Så, resultatet blev att jag till årsmötet lyckades föreslå en redaktion med inte mindre än åtta medlemmar. Helsjukt! Men naturligtvis var ingen emot detta. Förbundet fick vad vi egentligen alltid behövt nämligen en tidningsredaktion. Och vi fick färg, och tämligen fria händer att jobba vidare. Och jag tillfrisknade...(?)

Redaktionen har nu verkat under 2 år och varit relativt intakt. Vi, förbundet,behöver utvärdera och ta nya tag. Skall vi fortsätta med en tidning med de ramar den nu har? Jag för min del har hela tiden tänkt på att vi verkar i en parentes, dvs i ett paradigmskifte, och det som tidigare varit självklart kan snabbt förändras åt håll vi inte alltid vet innan.

Så, skall vi göra "som alla andra" på allvar styra in på en digital medlemskontakt via en uppgradering av hemsidan och medlemsmail? Är det vi skriver om viktigt, eller bara för några få, vi som gör tidningen?

Redaktionen och styrelsen
hade ett gemensamt möte i början av januari, där vi kom fram till att föreslå en fortsättning med tidningsutgivningen ungefär som tidigare då vi tror att en papperstidning bidrar som en sammanhållande faktor för förbundet. Ambitionen och möjligheterna finns nu också att samverka mer med hemsidan så att dessa blir mer "samstämda". Vi planerar att ändra lite på utgivningstiderna. Tanken är att vi nästa år vecka 6 utkommer med Nr 1 med årsmöteshandlingar, som bl a skall ersätta styrelsens medlemsbrev. Nummer 2 kommer ut redan vecka 14, och Nr 3 vecka 22. Därefter kommer Nr 4 ut vecka 41 och är tänkt som ett tjockare nummer med upp till 24 sidor, som dels samlar upp sommarhalvårets händelser, samt inbjudningar till Varakurserna och årsmötet. Dessutom med mer läsvärt material för de sega höstkvällarna. Denna förändring är tänkt att göra redaktionsarbetet mer hanterbart, och vi hoppas att det skall ge en kvalitativ höjning av innehållet till våra läsare. Denna förändring inleder vi redan i år.

Nästa år, 2018, firar förbundet 70-årsjubileum.
Det måste vi göra något av eller hur! Man kan tänka sej att öppna en flaska skumpa på årsmötet, så var det löst, eller, ja det finns ju hur mycket som helst man kan göra, om En vill och En hjälps åt! Kanske starta en stafett med interna och eller publika evenemang på olika orter i landskapet med en grand final i Axvall, där det hela startade 1948? Släpp tanken fri!

För att få till något bra så behöver vi jobba med detta under 2017. Det är vår förhoppning att vi kan starta detta arbete i och med årets årsmöte i Lidköping, med en kommitté, några kontaktpersoner osv. Så måste det bli, eller hur!

På förmiddagen, från kl 09:30 den 25:e februari, tänkte vi i redaktionen att ha ett litet seminarium under temana media, jubileumsåret-18, och något mer, innan årsmötet. Du som är intresserad, hör av dej!!!

Väl mött och God fortsättning från mej och redaktionen!

Michael Eriksson

Omslagsbild: Från vänster till höger: Klara Malmström, Anna Malmström, Johan Malmström, Carl Nyqvist, Tobias Bengtsson, Kristina Heimar, Rebecka Westin, Ylva Werjefelt, Emma Johansson. Foto: Sagi Aronowich

VSF Folkmusikfest i Lidköping 24 februari

Förra året tog VSF initiativet till en ny och utvidgad form av årsmötesfirande, då i Ulricehamn. Det blev en oförglömlig fest, regisserad av Anna Mogren. Vi som var där glömmer det aldrig. Idén att låta en ny stad vara värd för arrangemanget varje år ett sätt att visa upp mångfalden och engagemanget som bubblar överallt i vårt distrikt. I år riktar sig strålkastarljuset mot Lidköping. Trakterna runt Lidköping har flera olika musiktraditioner, allt från dansmusiken på godsen uppe på Kinnekulle till mer jordnära klanger från kållandsbygden och den angränsande varaslätten. Och, det finns musikalisk återväxt i myllan. Under årsmöteshelgen kommer ni att få smaka några av de finaste godbitarna.

17.30 Konsert på Lidköpings bibliotek

Festen inleds med en konsert i Lidköpings bibliotek. Emma Johansson, Carl Nyqvist och Oscar Reuter gör tillsammans en konsert fylld med folkmusik, folkliga koraler och visor. Lokalt blandas med utsocknes, gammalt med nytt, musik framförd med skicklighet, värme och genuin spelglädje.

Carl kommer från Lidköping och är riksspelman på låtar från Västergötland. Efter masterstudier i nordisk folkmusik på Musikhögskolan i Stockholm, KMH, är han nu tillbaka i Lidköping och fortsätter sitt grävande och verkande i den Kålländska folkmusiktraditionen. Även Emma har bidragit till att levandegöra den traditionen genom sitt musicerande och sitt pedagogiska arbete men också genom sitt omfattande researcharbete i Folkmusikarkivet.

Efter biblioteket går vi vidare till The View som är en stor restaurang mitt på torget i Lidköping. Där finns mat och dryck att inhandla, prång att jamma i och en liten scen med ett mindre golv för spontandans. Mer information om menyn och annat kommer att finnas inom kort på facebookeventet: ”**VSF Folkmusikfest och årsmöte i Lidköping**” och kommer även i ett brev i början på februari.

19.30 Konsert och fest på The View, Nya Stadens Torg

Hans Kennemark kommer att spela tillsammans med den helt unikt dansanta kören Ljudhållningssällskapet som leds av Rebecka Westin. Rebeckas och Hans fantastiska arbete med att skapa en kör med en folklig tajming som gör musiken väldigt dansbar är faktiskt ganska unikt. Många av er har säkert redan mött dem och för er som inte har det kan vi gratulera till detta tillfälle. Deras spelning inleder kvällens buskspel (och spontandans?) och sedan håller vi på tills de slänger ut oss (öppet till kl. 01.00).

Vi kommer att ha en spellista som man kan anmäla sig till (se nedan). Några har redan anmält sitt intresse men det finns plats för många fler så tveka inte att anmäla dig. Om du vill sätta ihop ett lite längre program (typ en halvtimma) så bjuder vi på buffén.

Spellista, logi, kommunikation och övriga aktiviteter i Lidköping

Vill du anmäla dig eller en grupp till spellistan så kontakta vår lokala koordinator Johan Malmström 0704 944 688, johan@tlox.se. Johan kan du fråga om det mesta som rör staden och han rekommenderar brunch på Rörstrands kafé i samband med ett museibesök på Rörstrands museum. Ett besök på det nybyggda biblioteket och konsthallen efter en morgonpromenad utmed ”älven” är också väldigt behagligt. Vill du veta mer om vad som är på gång i stan så kolla in: https://lidkoping.se/evenemangskategori/evenemang/

Vill du ha en billig övernattning i massklogi så hör av dig Johan, det finns även ett bra vandrarhem (0510 66430), billiga campingstugor med sjöutsikt på Kronocampingen (0510-268 04) och några prisvärda hotell i stan.

Kommunikationerna till Lidköping är mycket bra. Det går bussar minst en gång i timman från Skövde och Trollhättan, buss från Falköping och tåg från Göteborg (via Herrjunga) och Mariestad. För er som kommer i bil så är parkeringen på stora torget gratis under helgen och på De la Gardiegymnasiets parkering finns det gott om plats.

Johan Malmström

Kallelse till årsmöte för Västergötlands Spelmansförbund

Lördagen den 25 feb 2017

Plats: De la Gardiegymnasiets aula, Stenportsgatan 21, 531 50 Lidköping (ingång på baksidan).
Karta kommer i ett medlemsbrev i början på februari. Vi hoppas att det blir en, på alla sätt, givande tillställning i glada spelmäns lag.

Program:

14.00 Allspel
Allspelslåtarna finns på förbundets hemsida.

15.30 Årsmötesförhandlingar

17.30 Årsmötesmiddag
Endast till föranmälda till middagen, meny kommer i brev i början på februari och kommer även att läggas ut på facebook.

18.30 Spel till dans och buskspel
Spelmanslag eller grupper välkomnas till spellistan. Folkdanslag m.fl. kommer att inbjudas.

Kontaktpersoner:

För beställning av mat till årsmötet senast den 19 februari:
Anita Widell 033-240 280
anita.widell@bornet.net

För allmän information om årsmötet:
Per Oldberg 070 273 83 63
per.oldberg@gmail.com

Anders Brissman 072-52 89 128
anders.brissman@telia.com

Angående arrangemanget i Lidköping:
Johan Malmström 0704 944 688
johan@tlox.se

Årsmöteshandlingar

Program, dagordning, verksamhetsberättelse, vägbeskrivning m.m. samt mer information om sidoarrangmangen kommer i ett separat brev i början på februari.

Eriksson grunnar... om att göra en tidning... och lite annat...

Att göra en tidning är jätteroligt men har sina sidor. Att delta i en redaktion handlar inte i första hand om att skriva, utan att se till att det skrivs, och fotas, ute i bygderna. Redaktionen försöker att ha en planering inför kommande nummer, genom att lägga ut beställningar så att vi vid presstopp bara kan putsa lite, och sedan planera för nästa nummer. Alla medlemmar och ickemedlemmar är välkomna med sina bidrag!

Vi riktar ett stort tack till alla skribenter som under de här åren levererat alster, och välkomnar Er förstås tillbaka i fortsättningen. Vi vill också välkomna nya skribenter och fotografer eller illustratörer. Mot bakgrund av det låga sidantalet och glesa utgivningen har det varit viktigt att försöka hålla en så god och neutral ton och hållning som möjligt, men ändå att det inte saknas en udd och ställningstagande i vissa frågor.

Det är alltid bra att ha en dialog med oss i redaktionen så vi undviker fler artiklar om samma sak i samma tidning, eller för stora artiklar. *Som ett rättesnöre kan man säga att 10 cm spalt är ca 1000 tecken inkl mellanslag, eller en hel spalt utan några rubriker e d innehåller ca 2600 tecken.* Bilder bör sändas enligt vissa format som du alltid kan få information om på tidningens sista sida i nedre gula fältet!

Redaktionen välkomnar nya redaktionsmedlemmar

I en arbetsgrupp bör man vara mellan 4 - 8 personer. Fler blir för spretigt, och färre blir för jobbigt. Det viktiga är att man är tighta när man jobbar ihop, och självgående med egna initiativ mellan mötena som vi har minst 4 ggr/år strax efter presstopp. I redaktionen är vi beroende av varandra, och bra på att lira jazz, d v s att improvisera in i sista stund. Redaktionen utses av styrelsen. Men hör bara av dej om du vill delta eller vet någon som du tycker borde vara med och bidra till tidningen på något sätt.

Arbetet i redaktionen är helt ideellt, och vi uppskattar när önskat material kommer in i tid till presstopsdatum. Det finns massor att skriva om, t ex referera från evenemang som varit, informera/annonsera om evenemang som kommer, informera om beslut och färdriktningar förbundet tar, eller som riksförbundet gör. Vad vi i redaktionen, och jag tror jag talar för de flesta av oss vill satsa mer på, för att vi tror det ger mer kvalité och behållning, är mer av ”folkbildande” innehåll. Exempel på det är Billy Lätts artiklar om ”Vad är folkmusik”, porträtt av nya eller äldre eller ur tiden gågna spelmän och traditionsbärare, artiklar som visar på musikaliska eller kulturella förändringar, eller utvecklingsmöjligheter, artiklar som visar på mångfald och folkmusikens plats i samhället, mm. Vi ser fram mot detta!

Vad är folkmusik, västgötsk folkmusik… och vart är vi på väg? Vad är förbundet om 30 år!

Billy Lätt efterlyste synpunkter på sin artikelserie ”Vad är folkmusik” Nr 1-3 2016, och frågade ungefär: Hur har de västgötska folkmusikutövarna hanterat utvecklingen från det Zorn formulerade (tyckte) på 1900-talets början, till nu? Hur har traditionen och traditionsutövarna klarat att bevara och utveckla sin musik, sitt kulturarv, fram till våra dagar? Finns det något i dag som kan definieras geografiskt från Västergötland, eller skall man ta till andra definitioner? Ungefär så.

Svåra frågor tycker jag att besvara genomtänkt. Jag och Herr ordförande Per Oldberg satt i bilen hem efter Majstämman och resonerade om teman som tangerade dessa frågor. Vi tänkte på att det nästa år är 70-årsjubileum, och hur kommer förbundet fira 100-årsjubileum om 30 år? Alltså, vad är förbundets uppgift och hur förvaltar vi den bäst nu, i tiden och inför framtiden? Är § 2 tidsenlig och aktuell fortfarande?

” § 2 Förbundets uppgift är att väcka och upprätthålla intresset och förståelsen för västgötsk folkmusik och visa.”

Ja, det tyckte vi nog… Vi behöver trygga möjligheten till dokumentation, och öka möjligheterna att hitta folkmusiken. Och detta sker dels genom de digitaliseringsprojekt som pågår, och man kunde läsa en del om i Nr 4/16 av VS. Det funderas också på hur förbundet skall förhålla sig till att ha notmaterial tillgängligt via nätet. Det handlar både om rättigheter, och om material skall vara tillgängligt för bara medlemmarna eller för allmänheten. Men vi håller också intresset öppet genom alla framträdanden både av professionella folkmusiker som av amatörmusiker. Genom att byta, bända, öva, vrida, blanda, och att mötas med andra uttryck. Och på senare tid tycker vi oss ha blivit bättre på att sälja in oss på pubar och barer, ungefär som irländarna är så bra på.

Vi står inför (eller för länge sedan mitt i) flera typer av paradigmskiften som på olika sätt påverkar oss. Från papper till papperslös info; från idealitet till professionalitet; tradition och nydaning; från föreningsaktiv till ”satsa på dej själv” (okej, lite djärvt formulerat kanske?)… Hur hanterar vi det?

Förbundet har trots sin storlek en skör konstruktion. Vi har en styrelse och funktioner som ibland behöver förnyelse, nytillskott av aktiva krafter, en redaktion som hitintills fungerat bra tycker jag, men samtidigt består av medlemmar som funderar på en timeout. Vi ser att vi har många unga, men vår enkla analys är att flera av dem som kanske skulle vilja engagera sig inte hinner, för man har studier, eller partnern, barn, resorna eller festerna att prioritera. Jag vet, jag minns. Man vill självförverkliga sej, och skall så göra. Och det är nog då man använder sig av stämmorna och festivalerna, arrangerade av lite äldre, för det mesta. Så var hittar vi de som vill hjälpas åt att driva förbundets verksamhet? Är man flera engagerade behöver det inte bli så tungt för någon.

Så vi tycker nog att vi förvaltar och gynnar en himla fin produkt och verksamhet, och uppmanar slutligen alla till angiveri! Kontakta genast valberedningen om du vet någon som borde vara med i styrelsen, eller i andra funktioner. Tänk t ex inför jubileumsåret!

Michael Eriksson och ordförande Per hälsar

Danskväll

till levande folkmusik

”Kalvdans”

&

Hemgårdens spelmanslag spelar upp till dans!

Lördag den 18 februari kl 18.00

(även lördag den 6 maj kl 18.00)

Allégården, Borås

Ingång hörnet Åsbogatan/Allégatan

Entré 50 kr medlem, 100:- övriga

Servering

För information kontakta
Janne Blom 0727-34 62 34, splemannen@seglora.se

Västergötland samlas åter för Folkmusikalisk Helkväll i Ulricehamn 2017 fredag 10/3

Folkmusikalisk helkväll

Fredag 10/3 kan en åter få uppleva en ”Folkmusikalisk Helkväll” i Ulricehamn! Den som inte vill missa något reserverar hela kvällen, och den som vill ska kunna komma och gå som det passar.

Upplägg

Vi skickar ut närproducerad folkmusik på turné från Ulricehamns bibliotek via Bar Prego och Din Deli till Format Bärs & Bullar och Indian Garden. Upplev vår lokala västgötska musikskatt i olika miljöer (bibliotek, café, pub, restaurang) på samma kväll. Fri entré överallt! (Samarr med Kultur Ulricehamn, Bar Prego, Din Deli, Format Bärs & Bullar, Indian Garden.)

Program

17.00 Konsert på Stadsbiblioteket ”Månsing”, Jenny Gustafsson och Hans Kennemark.
18.30 Bar Prego: spellista i cafémiljö. Smarrig mat, kaffe och fika i världsklass!
18.30 Din Deli: Spellista till delikat tapasbuffé.
21.00 Format Bärs & Bullar: spellista i pubmiljö. (Mat och dryck)
21.00 (eller när förste spelman stämmer upp) Indian Garden: Buskspel, servering.

Spellista, allspel och buskspel

Den spelsugna allmänheten uppmuntras att medtaga instrument för buskspel. På Prego blir det minst ett pass med allspel (se spellistor på facebook framöver), och Indian Garden som i fjol ockuperades av buskspelare är i år förberedda och har för vår skull öppet fram till kl. 01. Den som vill skriva upp sig på spellista på Din Deli, Bar Prego eller Format är välkommen höra av sig till undertecknad!

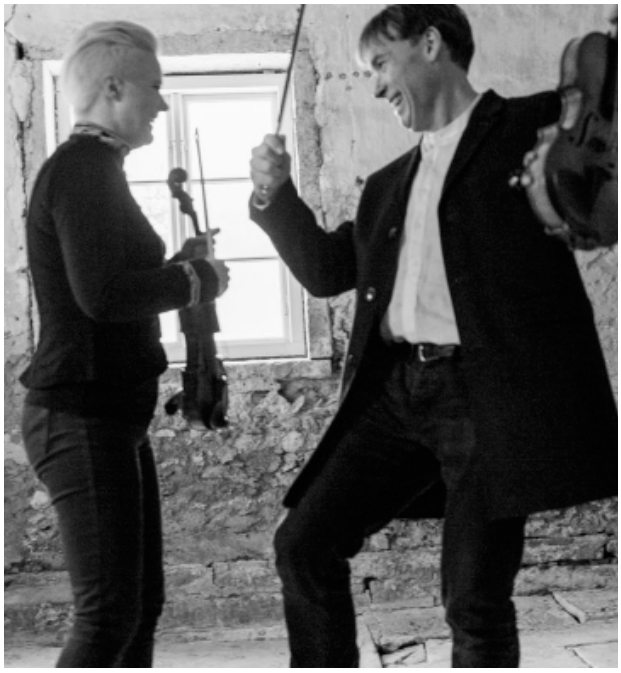

Boende/masslogi

Gratis masslogi i Tingsholmsgymnasiets gymnastiksal, gymnastikmattor och tjockmattor finns att låna som madrass. Anmäl med namn, telefonnummer och e-postadress till fiolanna@hotmail.com. Info om hotell, vandrarhem mm: Ulricehamns Turistbyrå tel. 0321-595959, www.ulricehamnsturistbyrå.se.

Info och senaste nytt

Följ oss via vårt Facebook-evenemang ”Folkmusikalisk helkväll i Ulricehamn 2017”, där släpps kontinuerliga uppdateringar av spellistor och övrig info.

Dessutom…

På lördagen 11 mars genomförs ”Jamsessions” på Ulricehamns Stadsbibliotek kl.10-14. Hans Kennemark kommer att vara en av inspiratörerna och hålla i en workshop-musikjam. I en annan del av biblioteket kommer vi genomföra ett broderijam. Det krävs ingen anmälan för att delta – det är bara att komma. (Arr: Kultur Ulricehamn och ABF) Projektet ”Jamsessions” har till syfte att skapa spännande möten och nya samarbeten över kulturgränserna. Här kan du läsa mer http://www.jamsessions.nu/

Varmt välkommen!

Hälsningar
Anna Mogren
spelande arrangör
”Folkmusikalisk Helkväll 2017”
tel. 0736-416375
fiolanna@hotmail.com

Majstämman till spelmannahustrurs minne

För första och enda gången hölls den 11:e – 13:e november ”Majstämman” i Mariestad. Då Jenny Franke (som du kan läsa mer om i artikeln här intill) och riksspelman Per Runberg, som båda egentligen bor i Uppland och Sörmland, plötsligt upptäckte möjligheterna med det gamla K-märkta huset som snart skall renoveras (se även VS nr 3-16), kom tanken snabbt upp om att ha en spel- och dansstämma här. Och primärt skulle den hållas till Jennys mormor Maj Torborg Löfgrens minne, såsom en av alla dessa tidigare ouppmärksammade spelmanshustrur.

En perfekt inramning visade det sig, och med både sov- och matställen på nära håll i staden. Dito erbjöds även i själva huset för de lite mer flexibla vad gäller komfort. Närmare 100 personer bedömer Jenny att det kom, varav kanske nästan 60-talet var spelmän, dansare, sångare- eller kursledare. På tre plan utspelades konserter och kurser, och det serverades mat och fika till bekväma priser. Det var allt igenom en jättegod stämning, där Jenny & Per höll i det mesta, men med god hjälp av lokala stödpersoner som samlats någon månad innan i ett förberedande möte. Stort extra tack till dem, som man annars så lätt glömmer.

Utöver allt ”skrubbspel” så hölls kurser i folkliga visor, låtspel och dans. Inbjudna estradörer, utöver J & P, var Björn Midböe från Värmland; Hanne Kjersti Yndestad och dottern Sigrid Ottosson med rötterna i Norge; Åke Persson och Laif Carr från Skåne; Lars Lillis Söderström och Anders Gunnarsson från Bohuslän; och från närmare håll kom Marijke Vos, Sven Ingvar Heij, Anders Schönborg och Anna Dahlgren från Skaraborg. Från Mariestad även den lokala studentkören ”Snapskören”. Hoppas ingen är glömd…

Under planeringen upptäcktes att det uppstått en kollision med den likaledes dansanta stämman i Lygnared samma helg. Det bedömdes vara för sent för båda att ändra, så det fick bli som det blev. Verkar som att båda stämmorna ändå haft gott om folk, men vi var flera som kände oss kluvna mellan evenemangen, men dock väldigt nöjda.

Engångsstämma? Blir det någon uppföljning? Tja frågan ställdes och lustarna att delta är inte frånvarande. Och även om detta hus inte kommer att stå till förfogande, så nog finns det väl andra möjligheter i den gamla residensstaden!? Jenny och Per kastar arrangörsbollen vidare! Vi får se om det är någon som plockar upp den? Men se då till att det inte kollidera med något annat arrangemang i regionen! Stort tack till alla som gjort denna härliga stämma möjlig! Och på återseende Jenny och Per!

Michael Eriksson

Jenny Franke - om folklig dans och koreografi, mm

I förra numret av VS kunde du läsa om Majstämman i Mariestad, som anordnades 11-13 november av Per Runberg Riksspelman och Jenny Franke. Jenny är förutom danspedagog och dansare även koreograf vilket gjorde mej lite extra intresserad dels av vem hon är, och dels av hur hon ser på folklig dans som koreograf. Vi hade ett långt samtal om många olika saker, av vilka jag här kokat ihop ett koncentrat av hennes intressanta berättelser.

Foto: Jont Olof Lyttkens

Jenny är född -67 och uppvuxen i Malmö. Som barnbarn till Riksspelmannen och Västgöten Nils Löfgren (1911-1994) och med en pappa som var operasångare, var huset alltid fyllt av musik. Styvpappan dessutom var konsertmästare och violinist. Således växte Jenny upp mitt i både folkmusik och klasisk musik. Och dansen i form av klassisk balett, contempurary och stepp gav grunden som Jenny sedan byggde vidare på. Hemmet var en musikalisk smältdegel för henne men inte som man kanske tror med tydlig hänvisning till musikaliska akademier, utan mer – för att hon alltid satt med, blyg och lite vid sidan av, och lyssnade samtidigt som hon läste sina böcker. Där i Malmö Stadsteaters kulisser på ljusrampen eller i logerna bland artisterna vid de ständiga övningarna då styvpappan framförde fantastiska verk som Svansjön, Scheherazade m fl fantastiska verk. Det var alltså inte så att morfar Nils höll spellektioner för Jenny även om hon innerst inne ville. Men hon var alltid med vid midsommarfesterna, spelmanslagen och träffarna. ”Det var den bästa skolan, livets skola” säger Jenny. ”Det är min stora övertygelse, att barn skall utsättas för mycket dans och spel att titta på, inte bara utöva själva, för det ger så stora avtryck i hjärnan att vara med”.

Jenny började som 8-åring få upp intresset för folklig dans, och började dansa mer på allvar som 13-åring. På grund av en medfödd skolios blev dansen en viktig närmast nödvändig del av uppväxten och fortsättningsvis i livet, för att kunna gå upprätt och stadigt utan att ramla. Och så är det ibland fortfarande. Bara för några år sedan gick Jenny på jazzdanslektioner för att återhämta sin dansförmåga och framför allt koordinationen p g a en frontallobsskada hon ådragit sig. Vid sidan av dessa minst sagt svårigheter, berättar Jenny inspirerande om hur viktigt det är att dansa, som en naturlig del av livet. ”Dansen är en nödvändighet! Utan dansen dör vi själsligt. Det är en rättighet och det är en rit att dansa. Från början har dansen ofta varit i ett rituellt sammanhang, men jag tror det har varit lika mycket av lust för det skänker så mycket glädje. Vi har det behovet att uttrycka oss och där ligger nog dansens väsen. Man får lust att samverka med musikerna, andra människor, naturen. Det spelar ju ingen roll var vi är och dansar”.

Hör scenisk koreografi och folklig dans ihop undrar jag? ”Folklig dans (vi tänker polskor, av olika slag, kanske schottis, vals, kanske engelskor) har inget med koreografi att göra” säger Jenny. ”Jag använder koreografi då jag sätter upp föreställningar, men det är inte folkliga föreställningar. Det är moderna föreställningar. Men nu har jag börjat ta in det folkliga i mina koreografiska verk. I den folkliga traditionen är det inte bra om det akademiska blir en norm, då tappar vi bort vad folk faktiskt gör. Vad folket äger för visdom i detta, för det är en kunskap du inte kan tillskansa dej i någon akademi. Det är så jag ser det. Och jag är uppvuxen med alla dessa eminenta spelmän av olika kvaliteer. Morfar var visserligen utbildad på

musikaliska akademin i Göteborg, men alla hans spelbekanta därikring var ju inte det. Dom flesta musikanter jag träffar känner jag en väldig ödmjukhet inför".

"När vi lär ut polska så brukar vi utgå från en vanlig "slät polska", och kan du den -så kan du bara lyssna till vad musiken som kommer från andra ställen gör med dej, och då kan du dansa vad du vill till den. Man kan lära sig t ex Bodapolska eller Bingsjöpolska, men har du en bra grund kan du dansa till vad som helst. Sedan tycker jag att bevarande är viktigt, som t ex de snabba 16:dels polskorna här i Västergötland. Jag vet knappt vad det är egentligen och jag sörjer att vår stämma och Lygnaredsstämman kom att kollidera (samma datum), för där lär det vara mycket mer av den varan och det hade varit roligt och spännande om vi hade kunnat koppla ihop de båda träffarna på något vis. Och fläckpolskorna, det är jätteviktigt att bevara dem och att behålla dem levande".

Foto: Fredric Dahlgren

Är det viktigt att man dansar traditionsriktigt undrar jag? "Tja, jag ser det så här, att bara man har respekt för varandra på dansgolvet, och det tycker jag ibland man saknar i dag. Man kan t ex inte musicera tillsammans om man inte lyssnar på varandra, och det är samma på dansgolvet. Per och jag har nu något vi kallar för folklig barndans, typ så här gör vi på dansgolvet. Vi spelar danser med stuns som tilltalar barnen. Sedan lär de sig att vara med då de vuxna dansar, och då är de danspar och inte i vägen för de vuxna. Vi körde på Ransäter förra året, och nu vill man att vi skall hålla i två danskurser till våren. Kul!"

När får vi träffa er igen undrar jag? Kanske att vi kommer till någon stämma här i sommar, så planerar jag för det "kulturella inslaget" på Varakurserna våren 2018. Det ser vi fram mot! Tack Jenny Franke.

Michael Eriksson

— DANS och SPEL — firade 40-årsjubileum i Lygnareds skola den 12:e november.

Jag ringde till Per (Pelle) Johansson och frågade hur åren varit och hur de planerar för de 40 kommande?

"Det startade med att vi var några spelmän och dansare som ville ha en plats för Dans och Spel här i trakten. Vi träffade på lokala dansare och spelmän, med lokala varianter på polska, mazurka, schottis och bl. a fläckpolskor från våra trakter.

Vi som startade det hela var Gert och Ingela Eriksson från Floda, Anita och Roland Widell från Sandhult och Uno Eliasson, Inger Johansson och jag från Alingsås."

Ni har varit på olika ställen, frågar jag ?

"Ja, vi började inne i Alingsås men flyttade ut till Brobacka skola, där vi höll till i många år. Därefter har vi varit i Björkekärrs skola, Bälinge skola och nu i Lygnareds skola (på vägen mellan Alingsås och Borås). I Lygnareds kan man räkna med att få dansa en och annan lokal fläckpolskevariant under kvällens gång. Kvällarna startar med Allspel och därpå en stunds utlärning - pröva på, av bl.a " polske på fläck ".

Under åren som gått har fler eldsjälar varit viktiga, förutom alla dans- och spelsugna som kommit på danskvällarna.

Ingrid Strömvall och Thomas Johansson, Thomas Soovik, Pers Nils Johansson samt Karin och Thomas Lindblad var med oss och bildade föreningen " Fläckpolskan ", som även givit ut DVD:n "Fläckpolskor och Engelskor från södra Västergötland". Den finns att köpa bl a genom förbundet".

Köstar de nött, där i Lygnared ?
" Ja, ca 20kr per vuxen person. Nu senast var kvällen välbesökt, som tidigare ."
Och ni fortsätter som vanligt nu i vår ?
"Ja, säger Pelle. Samma koncept, vi kör som vanligt. Nästa gång är den 22 april kl. 19:00. Då är alla varmt Välkomna !"

Vi i redaktionen säger grattis till 40-åringen och önskar god fortsättning!

Michael Eriksson

Insändare

Angående spel- och dansträffar idag jämfört med förr

Ibland frågas det varför dagens dansare är så nödbedda till dans på tröga eller på annat vis dåliga dansgolv. "Det gick ju så bra för forna tiders dansare att hålla till godo med ett vägskäl eller ett köksgolv". Bilden av de som dansade i en grusvägskorsning känns besläktad med livet i röd stuga, dit man bär in vatten, hugger ved, slår med lie, går på torrdass och kokar tvätt över vedspis.

I stort sett jämför man de av 1800-talets starka och spänstiga 18-20-åringar som inte hade tillgång till sal eller loggolv med dagens 50-70-åringar som samlas för dans till folkmusik.

Det "härliga" med dans på grusväg hör alltså till ungdomen på den tiden då alla Folkets hus med bra golv inte fanns.

Många aspekter på spel- och dansaktiviter finns. I VS 4/16 stod det om Ornungastämman och träffen som arrangeras i Lygnared vår och höst. På Ornungastämman har man, hittills, inte haft tillgång till något bra dansgolv. I Lygnared är golvet heller ingen höjdare att dansa på, vet vi av erfarenhet. Senaste tillfället kom golvets dansbarhet på tal med arrangören, efter att vi spelat åt de sista dansparen på slutet. Trots att det kändes lite tråkigt så avslöjade vi att vi gärna tipsar spelkompisar om att besöka Lygnared, men däremot inga nya dansbesökare. Orsaken är att det blir pinsamt om man intalar någon att här blir det jättebra dans, och de sedan anser att golvet inte alls fungerade att dansa på.

Tack vare spelandet kan vi roas av allt som är bra med träffarna i Lygnared, trots dansgolvet.

Själva idén är toppen. Lite allspel följt av dansutlärning en stund. Samtidigt buskspel i olika rum parallellt med dans till olika spelgrupper. En höjdpunkt är spelpasset med Ingers låtgrupp. Den stunden passar vi alltid på att dansa även om knäna klagar på golvet. Efter gemensam fika åter fritt att välja dans till spellista eller mera buskspel.

Som sagt, upplägget i Lygnared är jättebra, och säkert även på Ornungastämman. Men hur ska klagomålen på dansgolven tolkas? Tja, golvet hör ju till den fasta inredningen i ett hus, och ett ovårdat golv är svårt att göra något åt. Jämför med ett vallafiasko inom längdskidåkningen och se kritiken av golven som tecken på dansarnas vilja att aktivt vara med.

Forts. sid 8

Frågan blir då; vill man som arrangör locka dansare? Om svaret är ja, då är det ”bara” att söka efter andra bättre fungerande lokaler, det vill säga med bra dansgolv. Sådana finns här och där, ofta i form av hembygdsgårdar eller Folkets hus. Det skulle nog locka många fler dansare, om bra dansgolv kan erbjudas.

Håkan Lindberg

Redaktionens kommentar

Tack för de synpunkter vi fått som följt på min Ledare i VS Nr 3-2016! Mitt önskemål är att den diskussion som uppstått kring dans och dansgolvsstandard skall leda till ömsesidig förståelse för våra olika intresseingångar till utövandet av folkmusik och folklig dans. I VSF:s stadgar står förvisso inget om den folkliga dansen, och detta område ”bevakas formellt sett” sedan 1920 av Svenska Folkdansringen.

Denna organisation har en riksstyrelse, ett antal distrikt anslutna till riks. I distrikten finns anslutna folkdanslag/grupper/föreningar. Folkdansringen Västergötland har ett 20-tal anslutna lag. Vad de kallas varierar. Dessutom finns det lag/grupper som har varit anslutna tidigare. Det finns även lokala dansgrupper, vilka aldrig har varit med i Folkdansringens organisation. /Anders Brissman.

Tack Brissman! Dessutom finns det flera andra föreningar som har dansen i fokus, vilket jag hoppas vi kan återkomma till. Min konklusion är ändå att vi skall hitta varandra och i fortsatt euforisk anda föra västgötsk folklig sång-, musik-, och danstradition vidare till nya grupper och generationer.

Uppmaningen från Ornungastämmans administration, att höra av sig med idéer gällande att skapa bättre förutsättningar för dansen har hittills fått låg respons men de välkomnar fler funktionärer, oavsett om det gäller dansgolv eller annat!

Michael Eriksson

Dans och spelstuga i Hönsa Bygdegård.

Bilden från scenen: Stående från vänster till höger Diana Viske, Jonny Lätt, Birgitta Karlsson
Sittande: Sune Gustafsson, Inger Eriksson, Kerstin Eriksson. Text och foto: Elof Johansson

Redan från början var det full fart på både spelmän och dansare.
Den traditionella tredjedag juldansen som folkdanslaget arrangerar var välbesökt även i år. Evenemanget har hållit på i en bit över 40 år så det är väletablerat i spelmans och danskretsar. Ett hundratal besökare hittade även i år till Hönsa bygdegård. Av dessa hade hälften med sig instrument av olika slag. Allt från fioler, nyckelharpor, durspel, dragspel, trummor, basfiol, gitarrer till spilopipa., som de trakterade på bästa sätt. Flera riksspelemän fanns med bland musikerna. Olika grupper bland spelmännen bildades och de spelade ihop sig en stund för att sedan komma upp på scenen och spela dansmusik tillsammans till de dansandes förnöjelse. Det spelades både gammeldanser av olika slag och även polskor, den äldsta typen av danser.

Grupperna avlöste varandra under kvällen så dansarna fick inte några vilopauser utan fick verkligen röra på sig. Det är trångt och varmt, men vad gör det när man trivs och det gör verkligen samtliga. Både dansare och musiker kommer från stora delar av Götaland men även längre ifrån.
Att det är populärt att spela folkmusik syns när alla åldrar representeras från 12 års åldern och uppåt. Samtliga rum i bygdegården var upptagna av spelemän och det spelades till och med i bastun.- Detta är ett av de få tillfällen som vi spelmän träffas och kanske kan byta lite låtar med varandra och få spela tillsammans var kommentaren från flera av musikerna. Det år både kvinnliga och manliga spelmän som spelar och har trevligt ihop.

Elof Johansson
ordf. Kyrkefalla-Ransbergs Folkdanslag

Osedliga spelmän på Folkmusikkaféet

Rubriken syftar på duon Svenning Widell och Nils-Robert Ohlström,
som i fredags den 25/11 spelade konsert och till dans på Folkmusikkaféet i Göteborg.

Skämt åsido var de givetvis inte osedliga av sig, utan de spelade helt enkelt osedvanligt bra.

Som dansare värderar man spel som fungerar väl till dans avseende tempo och karaktär liksom att det bjuds på en innehållsrik och omväxlande repertoar.

Vi satt mycket belåtna i bilen på hemvägen och räknade upp ett tiotal olika sorters härliga polskor vi kunnat dansa, till bästa tänkbara musik. Även för de som enbart lyssnade måtte det ha varit extra härligt att höra alla inspirerande låtar med spännande stämspel till.

Ihop med flera vi pratat med tackar vi stort för denna härliga konsert- och danskväll.

Håkan och Ingela Lindberg

Malungs Folkhögskola och Folklig Fiolkurs

Foto: Netta Huebscher

Något av det bästa på Malungs Folkhögskola måste vara att det är så många olika kurser på samma skola. Här lär man sig något nytt varje dag och inte bara om att spela fiol eller om folkmusik, utan om allt mellan himmel och jord!

Att jag skulle gå folkmusik och spela fiol har varit självklart för mig länge, men vilken skola var värre att bestämma. Jag sökte till flera olika folkhögskolor och kom in och var fortfarande väldigt osäker på vart jag ville gå. Men när jag fick svar från Malung så visste jag direkt att det var där jag skulle gå. I Malung finns det två folkliga kurser, fiol och vissång. Mellan dessa kurser har vi mycket samarbete, vi delar lärare, spelar och sjunger till dans och arrangerar konserter och spel till dans på diverse spelmansstämmor och festivaler. Det är inte något ovanligt att vi som vill åker på stämmor eller festivaler.Under den första terminen har vi varit iväg ett flertal gånger till olika platser, som Åre, Linköping och Falun för att spela till dans eller gå på kurs.

På skolan finns det flera olika kurser förutom de folkliga, som fjäll och vildmark, längd och löpning, hantverk, och allmänna kurser. Många av de som går på skolan kommer från olika platser i Sverige och även många andra länder, så när alla träffas på kvällar och helger är det alltid kul att prata med människor som har en helt annan kultur och lära sig något nytt och spännande. De flesta som går på skolan bor i något av internat husen där alla kurser är blandade, vilket gör att sammanhållningen mellan de olika kurserna blir jättebra, alla känner alla och umgås tillsammans.

För att söka till Malungs fiolkurs finns det inte jättestora krav, inga antagningsprov eller liknande bara en skriven referens från någon. Detta gör att kunskapsnivån och åldern är väldigt olika i klassen, vilket jag trodde skulle bli jobbigt och svårt. Men något av det första vi lärde oss här var att alla går sin egen kurs, så i min klass finns det 14 olika kurser med sin egen nivå. Så lärarna kör på med lektioner och under dem så tar var och en in det som man själv behöver för att utvecklas i sin egen takt.

Foto: Eva Östberg

Det finns väldigt många fler instrument här än bara fiol. Även om det inte finns någon lektionstid för ett andra eller kanske till och med tredje instrument, så finns det ändå tid och utrymme att utveckla sig även i det. Som jag, som spelar lite nyckelharpa, känner att jag har kunnat utveckla mig i det utan någon lektionstid för just det.

Det finns något särskilt i Malungs folkhögskola som inte alltid är så lätt att hitta och det är lusten och glädjen mellan eleverna och lärarna. Jag bad en av lärarna om lite hjälp för att skriva detta och det var det hon sa. Hon hade varit på flertalet folkmusik folkhögskolor och denna lusten och glädjen som finns här har hon inte träffat på någon annanstans och det tycker även jag att de känns som.

Allt detta och mycket, mycket mer är anledningarna att det är så otroligt många människor som har gått på Folkligmusik på Malungs folkhögskola och det kommer bli många, många fler. Jag är så glad att jag är en av dessa, för det finns ingen annanstans i världen jag hellre skulle vara på än just här.

Jonatan Östberg (till höger i nedre bilden)

Vi hälsar nya medlemmar välkomna

Namn	Ort
Eivor Olsson	Vara
ZachariasWesterlund-Friman	Alingsås
Mia Gunberg Ådin	Grebbestad

Med fokus på örat

Efter den senaste hälsokontrollen på jobbet då jag fått beskedet om att jag precis låg på gränsen till bullerskada på båda öronen började jag fundera på ljud, oljud och hur jag ska skydda min hörsel. Vetskapen om att det funnits på ena örat har gjort att jag använder en liten sk ”ljudgran” som skydd då och då men inte kontinuerligt. När jag började kolla runt bland fritids- och yrkesmusiker inser jag att det är ett vanligt problem. Funderingarna ledde till att jag bad min brorsdotter Lindha Hellner, som är audionom att berätta lite om örat.

Eftersom det i Skövde finns en väl ansedd firma som arbetar med hörselteknik, utprovningar av hörapparater och hörselskydd passade det bra att med Ola Wirtbergs hjälp få lite svar därifrån om hur man kan förebygga och skydda sig mot hörselskador. Vi i spelmansvärlden tycker ju att bland det roligaste som finns är att skapa just ljud så tänkte jag att det kan vara en bra artikel till Spelmannen.

Ann-Katrin ”Olga” Hellner

Örat – musikerns viktigaste instrument

Även om det finns musiker som är döva så bygger de flestas musicerande på att man hör sitt eget instrument väl och även andras, om man vill hålla sams med sina spelkompisar. Örat är ett komplicerat system som ska omvandla tryckförändringar i luften till nervsignaler in till hjärnan. Ljudvågorna runtomkring oss fångas upp av ytterörat som förstärker ljudet en aning innan det går in i hörselgången, ett 2.5 mm mer eller mindre krokigt rör i vars ände trumhinnan sitter. När trumhinnan träffas av ljud sätts den i svängning och rörelsen fortplantas och förstärks i en hävstångseffekt genom mellanörat av tre hörselben i en kedja; från hammaren som sitter fast i trumhinnan, via städet till stigbygeln som pumpar ljudvågen vidare in i det snäckformade innerörat. Innerörats kanaler är fyllda av vätska och när den sätts i rörelse böjer sig de små hårcellerna som finns på ett membran inuti snäckan, och då blir det en liten elektrisk urladdning som skickar iväg en signal i hörselnerven vidare upp till hörselcentrat i hjärnan. Då fattar vi att vi hört ett ljud. En väldigt krånglig process kan tyckas, som tur är sköter sig detta helt automatiskt på någon hundradels sekund. Ett normalt fungerande öra kan ta emot ljud mellan ca 20-20000 Hz och uppfatta ljud så svaga som -10 dB. Systemet är anpassat för att vi ska kunna höra talljud bra men även andra livsnödvändiga ljud som sång och musik av olika slag.

Det finns faktorer som påverkar hörseln som vi inte alls kan råda över, t ex om man har ärftlig benägenhet för att få sämre hörsel med tiden eller råkar ut för olika öronsjukdomar. Bullerskador däremot går att skydda sig mot. En bullerskada kan visa sig både som sämre hörsel, tinnitus eller ljudkänslighet. Tinnitus är i sig inget farligt men upplevs av många som besvärligt eftersom det är ett oönskat, ofta efterhängset ljud. Ljudkänslighet är lurigt. En naturlig reaktion på ljudkänslighet är att skydda sina öron från alla ljud som upplevs jobbiga men om man överanvänder hörselskydd, dvs har dem på även i lägen där ljuden inte kommer upp i skadliga nivåer, är det risk att man blir ännu mer ljudkänslig. Bullerskador kan komma smygande med tiden eller om man har otur, efter bara ett enda ljudtrauma som t ex en smäll i en högtalare. Risken för skador ökar ju starkare ljudet är och ju längre tid man befinner sig i det. Det är de små hårcellerna i innerörat som tar stryk av för starka ljud och hörselpåverkan visar sig främst genom att man hör diskantljuden sämre.

Hur ska man då ta hand om sina öron för att de ska hålla så länge som möjligt? Här är några tips:

- Peta inte i öronen. I hörselgången finns en slemhinna som mår bäst om den får vara ifred och producera bakteriehämmande vax som skyddar örat från infektioner. Och småkryp.
- Använd hörselskydd när det behövs, men då hela tiden och på båda öron. T ex om du har ljudstarka instrument runtomkring dig när du spelar eller om du går på rockkonsert.
- Satsa på bekväma, säkra hörselskydd. Proppar som inte sitter bra kan ge ojämn dämpning, för lite eller för mycket dämpning.
- Anpassa ljudnivå efter utrymmet, eller tvärtom. Trettio fioler utomhus är inget problem. Trettio fioler i ett kaklat badrum är illa.
- Får du tillfällig tinnitus efter en spelning eller konsert? Detta är en varningssignal, örat talar om att ljudet har varit för starkt även om tinnitusen går över efter några timmar. Ha hörselskydd nästa gång.
- Bråka aldrig med en säckpipsspelare. Säger sig självt.

Lindha Hellner
Leg. Audionom

Skydda örat mot musikens skadeverkningar

För att spara på sin hörsel så gäller det att skydda sig på bästa sätt. Det går inte att förutsäga hur mycket buller man kan utsätta sig för, det är individuellt och beror på en rad omständigheter såsom ärftliga faktorer, bullrets art och mängden buller man utsätts för.

Vid samtal med Bo Friberg ägare till Höron Sound AB i Skövde så rekommenderar han att man som musiker skyddar sin hörsel redan från början. Vi utsätts för buller redan från tidig ålder och det är ofta ljud på hög nivå i hörlurar som vi använder många timmar om dagen, ljud från musik, dataspel etc.

När det gäller att skydda sin hörsel finns det olika typer av hörselskydd att köpa, från enklare varianter för ett par hundralappar till mer avancerade. För att få så bra ljudåtergivning som möjligt utan distorsion så rekommenderar Bo Friberg att man skaffar individuellt anpassade hörselskydd som reducerar decibeltalet som når innerörat utan att förstöra ljudets kvalité. Han visar en typ av silikonproppar som gjuts efter användarens hörselgång och förses med ett decibelreducerande filter. Filtret finns med olika grader av reducering, Bo rekommenderar för en akustisk musiker att reducera med 15 db. Hörselskydd ska användas på båda öronen.

Priset för en uppsättning är 2.400:- inklusive avgjutning och individuell anpassning. Priset ska ställas mot risken av att drabbas av tinnitus eller annan hörselskada.

Ola Wirtberg

Vem vill inte få ut klangen i fiolen och känna suget i stråken när man spelar låtar!

Jag växte upp i en musicerande familj och fick intresse för folkmusiken i och med att jag började dansa folkdans/polskor och mina kavaljerer var bl.a mina bröder Johnny och Billy Lätt. Jag började spela fiol i slutet av 70-talet. Den första låten, Hassels vals, lärde jag mig av Mikael Pettersson. Folkmusikens glädjeskutt var med Feleton, en musik och kulturgrupp som min bror Billy startade upp och som jag ingick i. Tramporgel, gitarr och körsång har också följt mig genom åren vid sidan av fiolen. Nu efter ganska många års uppehåll har jag hittat tillbaka till folkmusiken.

Den 14-15 oktober 2016 var det en fiol och stråkteknikkurs för hungriga spelmän på Gräfsnäsgården i Göteborg, med Jenny Gustafsson och Billy Lätt som ledare. Den kursen rekommenderar jag varmt! Den öppnade upp dörren och gav oss verktyg för att utveckla fiolspelet. En inspirerande och lärorik kurs. Vi fick ta del utav grundteknik fiol och stråk. Vi spelade låtar som byggde på stråkdisponering och tonbildning, samt balans och tyngdpunkter vid fiolspelet. Utöver detta även avslappningsövningar för att minska spänningar i kroppen. Vi fick även låtar och ett kompendium med stråkteknik att beskåda hemma på kammaren. Förutom gruppundervisning så fick vi även individuell handledning, vilket gav en extra krydda.

Undervisningens utförande var mycket pedagogisk, rolig och lättsamt. Ledarna gav många bra tips på vägen bl.a. målarpenseln, pennan och toarulle/stråke, som är en bra övning för att träna stråkteknik. Alla viktiga övningar för att utveckla sitt fiolspel.

Allt detta ramades in med fantastisk god mat och dryck. Årets tema var ungerskt kök med spelmännen Anders Gunnarsson som kock och Ambjörn Lätt som köksassistent. Förutom god mat ljöd det utav spel och sång på kvällen under en trevlig gemenskap. En fantastisk helg som man sent kommer att glömma.

Yvonne Lindesjöö, Nyköping

Julkonsert med Västra Låtverkstan

Jag och min fru Marie hade turen att få uppleva Västra Låtverkstan på Folkmusik i vinterskrud i Lidköping, och vi ville bara ha mer av dem. Underbara arrangemang rakt igenom och man undrar bara när nästa gig blir av, eller när skivan kommer ut.

Västra Låtverkstans julturné startade den 16:de december med fem konserter i Ulricehamn, fyra på Tingsholmsgymnasiet och en på stadsbiblioteket. Under ett dygn spelade de för närmare 500 åhörare, vilket ju är helt fantastiskt!

Dagen därpå var de med på Folkmusik i vinterskrud tillsammans med Emma Johansson, Oskar Reuter, och gruppen Doggerland med Richard Burgess, Anders Ådin och Jenny Gustafsson. Konserten producerades av Emma Johansson/Föreningen Västra Låtverkstan med bidrag från ABF och Vuxenskolan. Gå in på VSFs hemsida om du vill se ett klipp från konserten!

Västra Låtverkstan består av ungdomar från hela Västra Götalandsregionen. De träffas fyra helger under året och gör sedan turnéer och enstaka konserter. Musikaliska ledare är Jenny Gustafsson och Anders Ådin. Stämmor och arrangemang på låtarna görs främst av lärarna men även gemensamt i gruppen, ungdomarna står själva för presentationerna och är även delaktiga i det praktiska arbetet med att rigga upp och ner det tekniska.

På min fråga om vad som händer härnäst med ”Värsta låtverkstan” får jag svaret att de smider planer för vår och sommar (vilket vi återkommer med i nästa nummer av VS), de har dock bokat in Ornungastämman och hoppas på en resa till Ransäterstämman.

Michael Eriksson

Varnums hembygdsförenings årliga julmarknad inkluderade i år en gammaldags lekstuga och spelträff.

Sedan några år tillbaka håller föreningen en julmarknad och vi, några spelmän i närheten, har ”slagit våra stämmor ihop” för att berika hembygden med låtspel.

Efter själva julmarknaden inkluderande ett framträdande av bygdens luciakör, började Sabina Henriksson att leda en dryg timmas ”Gammaldags lekstuga i juletid” och därefter följde en spelträff. Några spelmän hade infunnit sig redan under marknaden och smålirat jullåtar, men nu var dansgolvet fritt. Det blev både gamla lekar från landet i stort, men även några pärlor som lekts och sjungits just på denna fläck?! Därefter jammades det under några timmar och vilket jag tycker var lite annorlunda och roligt i sammanhanget var, att andra genrer och instrument än de vi brukar associera till folkmusik blandades. Vi tycker detta känns som ett koncept att bygga vidare på till nästa år igen. Nämligen att först ha en lekstuga där vi lockar in så mycket folk som möjligt från trakten för att få ta del av traditionella sång- och danslekar och därefter på samma sätt locka till musikaliska gränstrakter, men med våra folkmusikaliska rötter som inspirationskälla.

Vi ses garanterat igen nästa år, eller hur!

Michael Eriksson

Foto: Kerstin Spetz

B

PORTO BETALT

Kalendarium

10 februari
Allégården Göteborg Konsert med Christer & Kristina Samuelsson, Katarina & Eric Hammarström. Spelstuga med Julia Klingvall Ohlström

11-12 februari
Dags för årets Varakurs info:www.vsf.nu eller Anders Brissman 072-528 91 28

17 februari
Allégården Göteborg Spel och danskväll med Lars-Gunnar & Dan samt Perssons Spelstuga med Lars-Henric Ohlström

18 februari
Danskväll till levande folkmusik på Hemgården i Borås. Spel till spellista för hugade grupper/spelmän. Hemgårdens spelmanslag och Kalvdans hälsar alla hjärtligt välkomna. Vi startar kl. 18.00, Info: Janne Blom 072-734 62 34

24 februari
Allégården Göteborg Konsert med Majornas 3:dje rote. Visstuga med Kenneth Dalbris

24-25 februari
Årsmöteshelg i Lidköping
24/2 Jamkväll i Lidköping
Info: Johan Malmström 0704-94 46 88, johan@tlox.se
25/2 Årsmöte i Västergölands spelmansförbund. Kl 15.30. Allspel kl 14.00
Info: Per Oldberg 070-273 83 63, per.oldberg@gmail.com

1 mars
Presstopp för *Västgöta* spelmannen Nr 2 2017 är den 1 mars.

3 mars
Allégården Göteborg Konsert med Majornas 3:dje rote. Spelstuga m. Gusten Brodin. Polonesser och spelmansböcker

10 mars
Jamkväll i Ulricehamn
Info: Anna Mogren på 073-641 63 75 , fiolanna@hotmail.com

10 mars
Allégården Göteborg Konsert: Magnus Gustafsson & Anders Svensson. Visstuga med Mikael Rittri

17 mars
Allégården Göteborg Spel och danskväll spelstuga med Karin Westerstål och Lennart Ehn

24 mars
Allégården Göteborg Konsert Thuva Härdelin & Kristina Bergström. Visstuga med Moa Brynnel

31 mars
Allégården Göteborg Konsert Väsen. Visstuga med Lasse Jonson

5 april
Bohuslänsk spelträff i Lundby hembygdsförening kl 18.30.
Info: Anki Lövgren, tel 0704-71 54 80
Karta: http://goo.gl/maps/TQRRY

7 april
Allégården Göteborg Konsert med Knapparna från Boda. Spelstuga med Torbjörn Olofsson

21 april
Allégården Göteborg Konsert med Dagny Spelstuga med Niklas Robertsson. Klarinettvänliga låtar

22 april
Spel- och dansträff i Lygnareds gamla skola, kl 19.00. Allspel, dansutlärning, buskspel samt spel till dans av förhandsbokade grupper. Medtag egen fika och bästa humöret.
Info: Ring Per eller Inger Johansson på 0322-18292

21-22 april
”Kom och spela din musik” hos Bokenäsets ådra

28 april
Allégården Göteborg Bellmansföreställning + spel till danslista

6 maj
Danskväll till levande folkmusik på Hemgården i Borås. Spel till spellista för hugade grupper/spelmän. Hemgårdens spelmanslag och Kalvdans hälsar alla hjärtligt välkomna. Vi startar kl. 18.00,
Info: Janne Blom 072-734 62 34

7 maj
Spelmanscafé i Slottsskogen 12.00 – 15.00
Gräfsnäsgården, Slottsskogen, Östra Landskapsstugevägen 2, Göteborg.
Göteborgs Spelmansförbund anordnar spelmanscafé i Slottsskogen. Det bli härlig folkmusik som kommer att spelas av alla spelmännen och gott hembakat i cafét. Drop in, Fri entre, Kom förbi!!

13 maj
Stämma i Slottskogen 12.00
Gräfsnäsgården, Slottsskogen, Östra Landskapsstugevägen 2, Göteborg.
Info: http://ewaldz.se/slottsskogsstamman

8-11 juni
Ransäterstämman
Info: http://ransatersstamman.se/

17-18 juni
Degerbergastämman

Glöm inte att tipsa om era kommande evenemang till tidningen. Mejla till: olga.hellner@gmail.com

Faktura med årets medlemsavgift kommer till medlemmarna med årsmötesutskicket. Vill du betala tidigare så är avgiften 125:- för personer upp till 18 år. 19 år och uppåt är 300:-. Hedersmedlem ingen avgift. Ungdomar vilka deltog vid Sjövikskursen 2016 ingen avgift. Enbart prenumeration på tidningen är 100:-/år. Använd Bankgiro5949-4591 och var vänlig betala så fort som möjligt.
Glöm inte att tydligt ange ditt namn och adressuppgifter.

Till tidningen insänt textmaterial får gärna vara i Word-format. Bilder ska vara i JPG, EPS eller TIFF- format upplösta i 300 dpi. Uppge fotografens namn.

Returadress: Västergötlands Spelmansförbund, c/o Anders Brissman, Västra Långgatan 93 B, 543 33 TIBRO